

Den Haag, 3 maart 2022

Geachte leden van de Commissie Justitie en Veiligheid,

Op 9 maart a.s. bespreekt u de veiligheidssituatie in de Nederlandse AZC's. **De leden van WO=MEN Dutch Gender Platform, waaronder organisaties van vluchtelingenvrouwen, maken zich grote zorgen over het gebrek aan veilige opvang van vrouwen en meisjes. Door grote wisselingen van personeel en financiën, evenals gebrek aan duidelijke richtlijnen bij uitvoeringsorganisaties, is onder COA-personeel onvoldoende (borging van) aandacht voor noch de kennis en vaardigheden om vrouwen en meisjes veiligheid te bieden in de asielopvang. In plaats van vooral inzetten op de-escalatie van geweldsincidenten, is onzes inziens veel meer focus nodig op de preventie van geweld in de AZC's.**

Veel vrouwen en meisjes in het Nederlandse asielstelsel, blijken te maken te hebben met een complexe stapeling van problemen en voelen zich in grote mate onveilig, zowel in onderdelen van de asielprocedure als in de locaties. De achtergronden en sociale bagage van vrouwen en meisjes is uiteenlopend. Een groeiend deel van de vrouwen en meisjes, evenals mannen en jongens heeft (in)directe ervaring met (conflict gerelateerd) seksueel- en gender gerelateerd geweld en/of mensenhandel. Zij kampen met psychische problemen en trauma's waarvoor zij niet tot nauwelijks worden behandeld en/of waarvoor geen oog is tijdens de asielprocedure en/of de opvang. Zo is in de noodopvanglocaties voor Afghaanse asielzoekers vrijwel geen psychosociale hulp aanwezig. In de reguliere opvanglocaties wordt deze vaak pas geboden (weken) na de eerste gehoren, terwijl vrouwen juist dan op hun kwetsbaarst zijn (keer op keer in details moeten vertellen over je vlucht en eventuele samenhangende traumatische gebeurtenissen).

Veel vrouwen en meisjes kampen bovendien met een grote mate van afhankelijkheid van mannelijke familieleden en COA-medewerkers, binnen het voor hen onbekende terrein van het Nederlands asielstelsel. Vrouwen wiens echtgenoten zijn vermoord of verdwenen, die vanwege hun ondergeschikte positie binnen hun huwelijkse status geen toegang hebben tot geboortecertificaten of huwelijksaktes, die niet mogen reizen zonder begeleiding, etc. ervaren aanzienlijke obstakels in het kader van huisvesting en/of gezinshereniging.

In de COA-locaties ontbreekt het aan centrale richtlijnen en aansturing, evenals training van personeel om hiermee om te gaan. Er is daarnaast weinig oog voor veilige ruimte voor samenzijn en individuele heling. Gezinnen worden beleidswege regelmatig verplaatst, waardoor ook contactpersonen en vertrouwenspersonen elkaar in hoog tempo afwisselen. Bij melding van (dreiging van) geweld of gevoelens van onveiligheid en medische problemen mist coördinatie tussen locaties. Dit alles treft niet alleen de vrouwen, maar ook de kinderen waarvoor zij vaak zorgdragen.

Onze leden vragen daarom aan de Staatssecretaris [conform eerdere toezeggingen van het kabinet het volgende:](#)

Investeer in middelen en menskracht en stel duidelijke indicatoren vast voor succes:

1. Stel centrale minimumnormen vast voor de sociale veiligheid van AZC-bewoners, die gelden voor iedere locatie, en die tegemoetkomen aan de veiligheidsbehoeften van vrouwen en meisjes. Maak hierop een actieplan, beleg de uitvoer ervan op managementniveau.
2. Maak alle COA-personeel bewust van de specifieke veiligheidsbehoeften van vrouwen en meisjes in de opvanglocaties, en leid alle medewerkers van COA-locaties op om effectief in te zetten op de preventie van geschillen en conflict, waaronder gender gerelateerd geweld.
3. Werk vanuit een lange termijnvisie: zorg dat (getraind) personeel minder snel rouleert.
4. Faciliteer verschillende veilige ruimtes waar vrouwen en meisjes, mannen en jongens en gender non-binaire personen elkaar kunnen ontmoeten en kunnen ontspannen.
5. Organiseer structureel preventieprogramma's voor bewoners met oog voor de verschillende behoeften van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme bewoners.

6. Zet een monitoringssysteem op tbv de veiligheidssituatie van vrouwen en meisjes, als ook de effectiviteit van de beoogde preventie maatregelen. Denk bijvoorbeeld aan structurele bewonersonderzoeken tbv de ervaren veiligheid door een onafhankelijke derde, en een ombudsvrouw in die opkomt voor de belangen van vrouwen en meisjes in de asielketen.

We zijn van harte bereid tot toelichting op bovenstaande. Veel succes met de voorbereidingen van het debat!

Hartelijke groet,

Anne-Floor Dekker
Programma manager Gender, Vrede & Veiligheid
WO=MEN Dutch Gender Platform
a.dekker@wo-men.nl

WO=MEN Dutch Gender Platform is het grootste genderplatform in Europa. Zo'n 55 organisaties en 125 professionals zijn verbonden aan WO=MEN: ontwikkelings- en vredesorganisaties, (diaspora)vrouwen- en genderrechtenorganisaties, vakbonden, politie, journalisten, kennisinstututen, academici, militairen, ondernemers, studenten en opiniemakers. Samen werken we aan een rechtvaardige wereld waarin gendergelijkheid en de rechten van vrouwen en meisjes worden gerespecteerd. WO=MEN is tevens de maatschappelijk middenveld coördinator van het [Nationaal Actieplan 1325](#).